

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Flores Directorii Inqvisorvm

Bariola, Luigi

Mediolani, 1625

Consilivm Decimvmseptimvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11434

CONSILIVM DECIMVMSEPTIMVM.

Vperioribus annis erecta fuit in quibusdā Ciuitatibus societas, quæ vulgo nuncupatur accomunita, in qua plures in vnum conferunt pecunias ad lucrum pro licitis negotiationibus exercendis, & vnum ex ipsis, vel alium negotiationi præficiunt, designata ei aliqua sperati lucri parte. Huius societatis natura est, vt omnes omnium, & quorumcunque fructuum, & lucrorum sint participes iuxta ratam capitalis, damnis autem, & futuris euentibus nolunt subesse insolidum, sed vnusquisque tantum pro rata sui capitalis, ita quod si negotiator exponat summam capitalis societatis maiori periculo quam sit ipsum capitale, & damnum eueniat, nullus eorum intendit pati maius damnum quam sit proprium capitale, & ad ratam sui capitalis: Si verò non eueniat damnum, & fiant lucra magna, volunt omnes participare iuxta ratam sui capitalis tantum.

Quæritur primò, an hæc sit vera societas, an pura participatio lucri.

Quæritur secundò, an sit licita, & iusta.

Ad primam quæstionem respondetur, quod est vera societas. Probatur ex diffinitione societatis, quæ est duorum, vel plurium conuentio suas pecunias, operas, & industriam in vnum conferentium ad vsum, & lucrum, vt videre est apud Summistas v. Societas. Nauar. in Man. cap. 17, n. 251. Molina tract. 2. disp. 411.

Ad secundam quæstionem. Respondetur, quod est licita, & iusta. Probatur primo, societas illa censetur licita, & iusta quæ in commune bonum Ciuium, tum diuitem, tum pauperum resultat, D. Th.

2. 2. q. 77. art. 4. Sed hæc talis est; nam inuenta est, vt patet ex intentione instituentium, vt Ciuitas abundaret magnis mercibus: vt diuites absque periculo perdendi omnia bona sua pecunias suas in commune ad mercaturam conferre possent, & vt pauperes haberent vnde cibum sibi pararent.

Secundò, sicut in societatibus apponi possunt pacta, quod negotiationis præfectus non negotietur cum talibus personis, non tali tempore, non in talibus mercimonijs pro bono societatis, ita quod non exponat summam capitalis maiori periculo quam sufferre possit, & si exposuerit, & euenerit infortunium, luat de suo, ergo pactum istius societatis non est iniquum.

Prima pars antecedentis amplectitur ab omnibus. Molina vbi supra disput. 414. Graphius de societate.

Secunda vero pars iusta est, quia negotiatores frequenter sunt pauperes, ne ergo indiscretè se gerant, & imprudenter, apponitur tale pactum contra, quod si venerint tenentur de suo. Rodriquez 1. part. Sum. cap. 46. concl. 8.

Nec obstat, quod velint esse participes lucri, & non damni &c. Primo, quia sicut pro rata sui capitalis volunt esse participes lucri, ita pro eadem, & damni; secundo distinguitur accomunita ab alijs societatibus, quod in alijs tenetur vnusquisque sociorum insolidum pro alijs, in accomunita vero tantum pro rata sui capitalis.

Non obstat secundò, quod negotiator non possit perdere, nisi suas operas, verum est quando ipse non est vnus ex socijs deponentibus capitale, quoniam tunc non potest perdere nisi operas. Corradus tract. 6. quæst. 88.

AD primum quæsitum respondeo esse contractū verè societatis; quia negotiatio iusta est, & licita; quia capitale lucratur, & perit conferenti, quia seruatur æqualitas, & quia contrahitur societas quædam certæ rei, quæ circa peculiaria negotia, & ita satisfactum censeo etiam secundo quæsito.

Verum duo hic examinanda; primū, an pactū, quod amisso capitali aliud damnū subire nō intendūt socij quā ipsius capitalis, an inquam pactū istud sit iustum.

Alterum est, an ipso capitali exposito maiori periculo possint socij esse participes maioris lucri quam requirat ipsorum capitale in societatem collatum.

Ad primum, pacta lueri, & damni incerti seruanda esse, si tamen rectæ rationi, & æquitati non repugnent: clamant enim iura omnia nihil naturalius esse, aut æquius, quam vt honestæ conventiones & pacta, mutuo, & libero contrahentium consensu inita seruentur: aliàs rueret humana fides, quæ præcipuum est fundamentum in omnibus iustitiæ, & æquitatis contractibus. Pactum autem in præsentī contractu positum, nec rectæ rationi repugnat, nec æquitati: quia recta ratio dicit, & æquitas suadet, vt nullus negotietur ultra vires suæ facultatis, & auctoritatis, ne sibi, vxori, & filijs, vel alicvi tertio, graue damnū inferat, quod sustinere nequeat. Neque socius negotiationi præfæctus excedendo facultatem à confocijs sibi concessam, aut potest, aut debet eosdem maiori ia cturæ exponere, quam inter eos fit conuentum: cum eisdem licuerit pacisci, ne tali, aut tali mercimonio; nec in tali, aut tali loco, aut tempore, cum tali, aut tali homine, negotietur.

Etfi

Et si rebus, loco, aut tempore, aut persona pacto exclusis negotiatus fuerit, iactura eius periculo erit, qui contra pactum fecit. Ita post Sanctum Anton. Nauarrus in Manual. Confess. cap. 17. n. 259.

Respondetur secundò, quòd licet socij teneantur aequaliter ad sananda debita contracta per societatem; id tamen debet intelligi de damnis, quæ ex societate, tamquam ex causa proxima oriuntur. Damna enim quæ contraxerit aliquis eorum alia via à societate diuersa, & aliena non efficiuntur communia. Azor. instit. moral. par. 3. lib. 9. cap. 5. q. 4. Michael Salon. tom. 2. de contractu societ. art. 2. num. 10.

Respondetur tertio, culpam latam, & leuem obligare transgredientem, & delinquentem, non autem consocios, ybi in ipsas culpas non consenserint; igitur negotiatorum, & mercium præfectus exponendo se maiori periculo, quam possit sustinere capitale societatis, ob talem culpam tenebitur de suo, ad refectionem damni excedentis ipsum capitale.

Nec iuuat si dicatur, eueniente maiori damno quàm sit capitale ob culpam leuissimam iure communi teneri omnes socios. Nam respondetur, quod socius negotiorum præfectus non debebat expendere, & implicare, nisi summam totius capitalis societatis.

Addo, quod socius recipiens pecuniam ad negotiandum, potest illam socio conferenti assecurare; non quidem ex vi contractus societatis (id enim vetitum per Bullam Sixti Quinti, Detestabilis auaritiæ &c.) sed ex vi contractus assecurationis certo prætio sibi constituto pro onere, & periculo, atque lucro magno incerto vendito pro minori certo. Nec hoc modo transit pecunia in mutuum; quia non recipitur ad vtendum vti libuerit, quod proprium

est mutui, sed tantum ad negotiandum. Azorius Instit. Moral. par. 3. lib. 9. cap. 4. post medium. Mich. Salon. tom. 2. de contractu societ. controuer. 2. n. 14. & 21. Cur ergo non poterunt socij inter se pacisci, vt socius negotiorum præfectus non possit maiori damno eisdem afficere, quam amissione totius capitalis? Eò magis cum damnum, aut lucri maius non intendant, quam oriri possit ex proprio capitali.

Dico tandem ex receptiori Doctorum sententia; quod sicuti in fine societatis euenire potest, vt nullo existente lucro, capitale sit saluum, & socius, qui operas, & industriam posuit illam amittat; nec ideo socius pecuniæ dominus, tenetur ad aliquam refectionem erga illum: Tum, quia sic pacti sunt ab initio contractus; Tum, quia pecunia res est permanens, & manere potest sine lucro, industria verò cum sit res quædam fluens, & successiua in motu consistens non potest esse sine lucro, quin pereat: Ita nullum erit inconueniens, si socius negotiorum præfectus maius damnum, quam alij consocij sustinuerit: Tum, quia sic à principio inter eos conuentum: Tum, quia huic maiori damno, citra sociorum consensum sponte se exposuerit. Et ita sentio, Ego infrascriptus, saluo &c.

Ad secundum dicitur, quod cum socij nolint esse participes maioris damni (si euenit) præter capitale expositum, nec maioris lucrum ex hoc periculo prouenientis consortes esse debent, quia non seruarietur æqualitas necessario requisita in omnibus contractibus. Nec tale lucrum sustineri potest titulo pœnæ conuenientialis; tum quia ex cõmuni DD. sententia, hæc imponitur tantum in mutuo, vel in compensationem damni emergentis, aut lucri cessantis,

fantis, vel saltem, vt per pœnam istam debitor sit diligentior in soluendo mutuo, quæ non militat in nostro casu. Michael Salon. tit. 2. de contractib. q. 78. art. 2. controu. 11. vbi monet assuetos vsuris, & de tali vitio infamatos, apponentes hanc pœnā alicui mutuo, magnam afferre occasionem suspicandi, quod in fraudem vsurarum ab ipsis apponatur, & propterea iisdem consulendum, vt in suis contractibus huiusmodi pœnis non vtantur. Dico ergo contractum istum iustum, licitum, & honestum, ita tamen, vt socij nec exigant, nec recipiant partem lucri prouenientis ex maiori periculo, cui expositum fuit capitale societatis per negotiorum gestorem pecunia numerata, vel credita.

CONSILIVM DECIMVM OCTAVVM.

AN Titius Cartusianus ob delicta grauiā, præsertim ob fugam, & Apostasiam cum fractione carceris sæpe repetitam, possit à Religione expelli, & habitu priuari.

Vt difficultas ista examinetur legitime, & discutatur, tria sunt explicanda.

Primum, an quilibet Regularis possit à Religione expelli. Secundum, à quibus expelli debeat, nimirum à Generalibus, à Prouincialibus, seu à Priore Conuentus de consensu Capituli. Tertium, quibus de causis expelli possit.

Ad primum respondeo, Regularem quemcumque posse ab ordine suo expelli, & habitu priuari. Cap. Cum ad Monasterium, de statu Monachorum, &c. Relatum ne Clerici, vel Monachi. Cap. vltimo de